

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 136/2020-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. apríla 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím odvolacieho disciplinárneho senátu sp. zn. 2 Dso 1/2019 zo 4. júla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. septembra 2019 doručená ústavná sťažnosť Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, Bratislava (ďalej aj „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) rozhodnutím odvolacieho disciplinárneho senátu sp. zn. 2 Dso 1/2019 zo 4. júla 2019 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že odvolací disciplinárny senát podľa § 131 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch a prísediacich“) a podľa § 316 ods. 1 Trestného poriadku, s poukazom na ustanovenie § 150 ods. 2 zákona o sudcoch a prísediacich, zamietol odvolanie štátnej tajomníčky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky Mgr. Edity Pfundtner (ďalej len „štátna tajomníčka ministerstva spravodlivosti“) proti rozhodnutiu disciplinárneho senátu sp. zn. 3 Ds 1/2018 z 21. februára 2018 ako podané neoprávnenou osobou.

Odvolací disciplinárny senát v napadnutom rozhodnutí uviedol:

«Na verejnom zasadnutí Odvolacieho disciplinárneho senátu na výzvu predsedu senátu, aby zástupca Ministra spravodlivosti SR predložil splnomocnenie, či poverenie Ministra spravodlivosti SR pre podanie odvolania štátnou tajomníčkou, zástupca navrhovateľa uviedol, že takouto plnou mocou nedisponuje a nemá vedomosť o tom, že by bola vydaná. ...

Na ďalšiu otázku, či 03.01.2019 bol minister neprítomný resp. či z organizačných aktov Ministerstva spravodlivosti SR vyplýva oprávnenie pre štátnu tajomníčku podpisovať podania voči Disciplinárnemu senátu, právny zástupca uviedol, že nemá o takomto organizačnom akte vedomosť.

Po krátkom prerušení verejného zasadnutia, právny zástupca navrhovateľa predstúpil na vlastnú žiadosť a uviedol, že oprávnenie štátnej tajomníčky vyplývalo z organizačného poriadku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky číslo 12/2016 a to konkrétne článku 5 odsek 1 veta prvá, ktorá znie: „Štátna tajomníčka zastupuje ministra v čase jeho neprítomnosti, v rozsahu jeho práv a povinností a na základe interných riadiacich aktov alebo osobitného poverenia udeleného ministrom aj v iných prípadoch“.

Na podklade hore uvedeného je zrejmé, že navrhovateľom v disciplinárnom konaní, proti sudcovi v režime zákona o sudcoch a prísediacich, je oprávnený iba minister, rovnako ako predseda súdnej rady, verejný ochranca práv, predseda okresného, krajského alebo najvyššieho súdu. Oprávnenie k podaniu návrhu na začatie disciplinárneho konania /teda

i podávania opravných prostriedkov/ je vždy viazané na konkrétneho funkcionára, ako je to uvedené v ustanovení § 120 odsek 2 písmeno a/ až e/ zákona o sudcoch a prísediacich.

Z postupu štátnej tajomníčky vyplýva, že si túto kompetenciu Ministra spravodlivosti uvedomovala, ak odvolanie podávala na hlavičkovom papieri ministra, avšak pre takýto postup mala mať konkrétnu plnú moc, respektíve osobitné poverenie, ako jej to vyplýva zo záveru ustanovenia článku 5 odsek 1 zákona číslo 575/2001 Z. z. a vyššie citovaného Organizačného poriadku.

Odvolací disciplinárny senát záverom dodáva, že dosiaľ v praxi disciplinárnych konaní sa nikdy nevyskytlo, že by štátny tajomník (čka), resp. podpredseda konkrétneho súdu, podpredseda Súdnej rady SR podával návrh na začatie disciplinárneho konania alebo opravný prostriedok bez toho, že by k takémuto úkonu nebol písomne poverený oprávneným orgánom.

Napokon i z tohto disciplinárneho konania vyplýva, že upovedomenia o ústnom, resp. verejnom zasadnutí boli vždy doručované na meno Ministra spravodlivosti SR a nie Ministerstvu spravodlivosti SR, ktoré nebolo oprávneným pre podanie návrhu alebo opravného prostriedku (ako to nesprávne uvádza vo svojom výroku Disciplinárny senát I. stupňa) rovnako ako ktorýkoľvek funkcionár Ministerstva spravodlivosti SR, ak k takémuto úkonu nemal osobitné poverenie.

Na podklade týchto skutočností bolo odvolanie podpísané štátnou tajomníčkou Mgr. Editou Pfundtner, zamietnuté ako podané neoprávnenou osobou.»

3. Sťažovateľ v úvode ústavnej sťažnosti uvádza, že si uvedomuje, že v konaní, v ktorom namieta porušenie práva na súdnu a inú ochranu, vystupoval ako navrhovateľ v konaní o disciplinárnej zodpovednosti sudcu podľa osobitného predpisu, teda ako subjekt s osobitným postavením, ako nositeľ verejných úloh. Sťažovateľ však podľa jeho slov v namietanom konaní teda nemal (a všeobecne v konaniach vedených pred disciplinárnym senátom nemá) postavenie orgánu verejnej moci rozhodujúceho o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach dotknutej osoby, teda sudcu, proti ktorému podal návrh na začatie disciplinárneho konania, ale je len procesnou stranou v konaní, v právach a povinnostiach rovnou s dotknutým sudcom. Podľa sťažovateľa musia existovať výnimočné prípady, pri ktorých ústavný súd pripustí možnosť úspešne sa ústavnou

sťažnosťou domáhať ochrany práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru i podávateľovi návrhu na začatie disciplinárneho konania podľa § 120 ods. 2 zákona o sudcoch a prísediacich, hoc je tento pri podaní návrhu nositeľom verejných úloh zverených mu zákonom.

3.1 Ďalej sťažovateľ namieta, že odvolací disciplinárny senát svojím arbitrárnym (svojvoľným) napadnutým rozhodnutím o zamietnutí odvolania, resp. v konečnom dôsledku neprejednaním odvolania sťažovateľa zásadným spôsobom porušil právo sťažovateľa ako strany v konaní na spravodlivý proces, resp. právo na súdnu a inú právnu ochranu. V dôsledku záverov prijatých v napadnutom rozhodnutí odvolacieho disciplinárneho senátu podľa mienky sťažovateľa došlo bez náležitej opory v zákone k odopretiu možnosti sťažovateľa ako navrhovateľa v predmetnom konaní uplatňovať práva na zákonom ustanovenom orgáne.

3.2 Podľa názoru sťažovateľa napadnuté rozhodnutie odvolacieho disciplinárneho senátu, ktorým tento zamietol odvolanie z 3. januára 2019 podané štátnou tajomníčkou ako odvolanie podané neoprávnenou osobou, je prejavom svojvôle odvolacieho disciplinárneho senátu, v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu, keďže odvolanie podané ministrom prejednané nebolo.

3.3 Podľa presvedčenia sťažovateľa záver odvolacieho disciplinárneho senátu nemožno považovať za ústavne konformný, navyše ak jeho dôsledkom pre sťažovateľa je odmietnutie prejednanie veci orgánom príslušným na konanie o podaní sťažovateľa. Sťažovateľ sa stotožňuje s tým, že je to minister, kto je v zmysle § 120 ods. 2 písm. a) zákona o sudcoch a prísediacich oprávnený podať návrh na začatie disciplinárneho konania podľa tohto zákona. Zároveň podľa § 131 ods. 2 písm. c) zákona o sudcoch a prísediacich je to minister, kto môže podať odvolanie proti rozhodnutiu prvostupňového disciplinárneho senátu o takomto návrhu. Za nesprávny však sťažovateľ považuje záver odvolacieho disciplinárneho senátu, že toto výlučné oprávnenie ministra nemôže, bez osobitného poverenia na vykonanie takéhoto úkonu, urobiť za ministra v čase jeho neprítomnosti štátny tajomník/tajomníčka. Oprávnenie štátneho tajomníka zastupovať ministra v čase

neprítomnosti ministra v rozsahu jeho práv a povinností (teda konať za ministra) podľa sťažovateľa nepochybne vyplýva z ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 575/2001 Z. z.“), a v danej veci rovnako tak aj z čl. 5 ods. 1 Organizačného poriadku 12/2016 Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, pričom odvolací disciplinárny senát aplikoval neprimerane reštriktívny výklad týchto právnych noriem.

3.4 Podľa názoru sťažovateľa uskutočňovanie zákonných právomocí ministra (teda všetkých jeho práv a povinností ako vedúceho ústredného orgánu štátnej správy mimo jeho právomoci vo vzťahu k vláde Slovenskej republiky, ktorej je členom) je zastupiteľné a ústava nevyžaduje a ani neupravuje povinnosť ich osobného výkonu ministrom. Podľa sťažovateľa zákon č. 575/2001 Z. z. v § 4 ods. 2 prvej vete predpokladá generálne zastupovanie ministra štátnym tajomníkom v čase neprítomnosti ministra v plnom rozsahu jeho práv a povinností ex lege, bez potreby udelenia osobitného poverenia ministrom. Podmienku udelenia osobitného poverenia pre výkon práv a povinností ministra štátnym tajomníkom zákon podľa druhej vety tohto ustanovenia ukladá „aj v iných prípadoch“. Z gramatického i logického výkladu § 4 ods. 2 zákona č. 575/2001 Z. z. je podľa slov sťažovateľa nepochybné, že pod spojením „aj v iných prípadoch“ je potrebné rozumieť tie situácie, keď na zastupovanie ministra štátnym tajomníkom nie je možné aplikovať prvú vetu tohto ustanovenia, teda keď nejde o zastupovanie ministra v čase jeho neprítomnosti.

3.5 Preto podľa sťažovateľa aj odvolanie z 3. januára 2019 proti rozhodnutiu disciplinárneho senátu sp. zn. 3 Ds 1/2018 zo 6. novembra 2018, ktoré v čase neprítomnosti sťažovateľa v súlade s ustanovením § 4 ods. 2 zákona č. 575/2001 Z. z. a čl. 5 ods. 1 Organizačného poriadku 12/2016 Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky za sťažovateľa (na hlavičkovom papieri ministra spravodlivosti) vlastnou rukou podpísala štátna tajomníčka ministerstva spravodlivosti, je potrebné považovať za odvolanie podané sťažovateľom podľa § 131 ods. 2 písm. c) zákona o sudcoch a prísediacich.

3.6 Podľa záverov sťažovateľa odvolací disciplinárny senát preto nemal dôvod zamietnuť odvolanie štátnej tajomníčky proti rozhodnutiu disciplinárneho senátu sp. zn. 3Ds 1/2018 zo 6. novembra 2018 ako podané neoprávnenou osobou a nepristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti samotného odvolania, ale mal riadne prejednať odvolanie podané ministrom spravodlivosti, podpísané v čase jeho neprítomnosti štátnou tajomníčkou. Podľa sťažovateľa odvolací disciplinárny senát napadnutým rozhodnutím odoprel právo sťažovateľa na prejednanie veci, a závažným spôsobom tak porušil právo sťažovateľa na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4. Sťažovateľ navrhol vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru postupom a rozhodnutím Odvolacieho disciplinárneho senátu zo dňa 04.07.2019, sp. zn. 2Dso 1/2019, ktorým bolo zamietnuté odvolanie štátnej tajomníčky proti rozhodnutiu Disciplinárneho senátu zo dňa 06.11.2018, sp. zn. 3Ds 1/2018, porušené boli.

Rozhodnutie Odvolacieho disciplinárneho senátu zo dňa 04.07.2019, sp. zn. 2Dso 1/2019, Ústavný súd SR zrušuje a vec vracia Odvolaciemu disciplinárnemu senátu na ďalšie konanie.“

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

6. Ústavnému súdu sa opäť dostalo možnosti zaujať stanovisko k aktívnej procesnej legitímácii orgánov verejnej moci pre podanie ústavnej sťažnosti pre namietané porušenie ústavných práv.

6.1 Pred zaujatím stanoviska v tejto konkrétnej veci ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd uvádza rozhodnutia, v ktorých sa nastolenou otázkou podrobne zaoberal a ktoré

udali smer riešenia obdobných otázok pred ústavným súdom v nasledujúcich rokoch a do dnešných dní.

6.2 Uznesením sp. zn. II. ÚS 19/04 z 28. januára 2004 bola odmietnutá sťažnosť generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) ako podaná zjavne neoprávnenou osobou. Generálny prokurátor sa domáhal vyslovenia porušenia ústavných práv potom, ako jeho mimoriadne dovolanie Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) zamietol. Ústavný súd k procesnej legitimácii generálneho prokurátora pre podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom uviedol:

«Predpokladom procesnej legitimácie na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že fyzická osoba alebo právnická osoba má spôsobilosť byť nositeľom základných práv a slobôd. V zásade nie je vylúčené, aby aj orgány verejnej moci (štátne orgány) podali sťažnosť podľa čl. 127 ústavy (napr. vo vlastníckych sporoch, keď vystupujú v súkromnoprávných vzťahoch v rovnom postavení s ostatnými účastníkmi konania). Môžu tak však urobiť iba vtedy, ak je splnená podmienka, že v konkrétnom prípade mohli byť a aj v skutočnosti boli nositeľmi ústavou zaručených základných práv alebo slobôd. Orgán verejnej moci (štátny orgán) môže podať sťažnosť, len pokiaľ je postihnutý ako „každý“, a nie ako „nositeľ verejných úloh (verejného záujmu)“, resp. pri výkone právomocí štátu. Pokiaľ štát vystupuje v príslušnom právnom vzťahu ako subjekt verejného práva a súčasne ako nositeľ verejnej moci, z povahy veci vyplýva, že nie je a ani nemôže byť nositeľom (subjektom) základných práv a slobôd.

Sťažovateľ sa v označenom konaní pred mimoriadnym dovolacím súdom nedomáha ochrany „svojho“ práva, pretože ochrana pred právoplatným rozhodnutím súdu, ktorým bol porušený zákon, nie je subjektívne právo generálneho prokurátora Slovenskej republiky, ale je to všeobecný účel, na ktorý bola okrem iného ústavou a zákonmi zriadená prokuratúra Slovenskej republiky (IV. ÚS 197/03).

Sťažnosť podľa čl. 127 ústavy v tomto prípade podala Slovenská republika – Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, zastúpená generálnym prokurátorom Slovenskej republiky. Ústavný súd konštatuje, že tento subjekt nemožno pri výkone jeho zákonnej právomoci v rámci mimoriadneho dovolacieho konania považovať za osobu, ktorá

je nositeľom základných práv a slobôd (upravených v čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy), a teda za osobu, ktorá je oprávnená namietať porušenie svojich základných práv sťažnosťou pred ústavným súdom, a jeho postavenie v okolnostiach daného prípadu nemožno zaradiť do oblasti života chráneného základnými právami.»

6.3 Uznesením sp. zn. II. ÚS 80/09 z 12. februára 2009 bola odmietnutá sťažnosť Protimonopolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „protimonopolný úrad“) ako podaná zjavne neoprávnenou osobou. Protimonopolný úrad sa domáhal vyslovenia porušenia ústavných práv potom, ako jeho odvolanie podané v správnom súdnictve najvyšší súd odmietol. Ústavný súd k procesnej legitimácii protimonopolného úradu pre podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom uviedol:

„Zmyslom ústavnej sťažnosti je v zásade ochrana súkromnej sféry fyzických a právnických osôb pred verejnou mocou a s tým previazané presadzovanie ochrany a rešpektu k ľudským slobodám u všetkých orgánov verejnej moci. Verejná moc je teda povinná rešpektovať a chrániť ľudské práva, pričom obsah tejto povinnosti je podmienený charakterom jednotlivých základných práv. Nositeľ základného práva je takto determinovaný oblasťou ochrany, ktorú má dané základné právo zaručovať. Existujú základné práva, ktoré prislúchajú každej ľudskej bytosti, práva, ktoré prislúchajú len štátnym občanom, alebo práva, ktorých nositeľom môže byť len cudzinec. Právnickým osobám prislúchajú len také práva, ktoré sú zlučiteľné s povahou právnickej osoby. Štát v zásade nie je nositeľom základných práv. Štát nemá slobodný priestor a slobodnú vôľu. Naopak, štátne orgány majú právomoci a kompetencie. Opačné vnímanie je absurdné a zároveň popierajúce samotnú podstatu právneho štátu.

Uvedené potvrdzuje aj judikatúra ústavného súdu a zahraničných ústavných súdov s kompetenciou prerokúvať ústavnú sťažnosť. Prvým náznakom tejto judikatúry bolo uznesenie sp. zn. I. ÚS 29/97 ešte z čias podnetu. Nasledovali ďalšie uznesenia napr. sp. zn. II. ÚS 187/03, II. ÚS 19/04, I. ÚS 69/04 (časť II, odsek 5), IV. ÚS 149/04, III. ÚS 115/06, I. ÚS 239/07 a III. ÚS 329/07. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomenul taktiež čl. 34 dohovoru, ktorý explicitne zakazuje vládnym orgánom vysokých zmluvných strán podávať sťažnosť na Európsky súd pre ľudské práva. Rovnaký prístup možno pozorovať v Českej republike (porovnaj stanovisko sp. zn. PL. ÚS-st 9/99, uznesenie sp. zn. III. ÚS 516/03,

z ostatnej doby uznesenie sp. zn. I. ÚS 3103/08, <http://nalus.usoud.cz>), v Slovinsku (sklep Up-98/06 z 21. decembra 2006, www.us-rs.si) a v Chorvátsku (U-III-4845/2004, www.codices.coe.int)...

Podľa názoru ústavného súdu konanie pred správny súdom súvisí s postavením sťažovateľa ako nositeľa moci, aj keď pred súdom túto moc vrchnostensky nevykonáva, a preto aj procesné práva sú prepojené s jeho mocenským postavením, a ich porušenie nemôže byť teda namietané cez ústavnú sťažnosť. Súdna ochrana zvlášť v správnom súdnictve súvisí taktiež s ochranou slobodnej sféry súkromných osôb, a to špecificky pred výkonnou mocou. ... Už správny súd je ochranou pred štátom, a tak nemôže byť ústavný súd ochranou správneho orgánu pred správny súdom. Z uvedeného vyplýva, že aj v predmetnej veci považuje ústavný súd sťažovateľa za zjavne neoprávnenú osobu.

Sťažovateľ argumentoval v prospech svojej spôsobilosti podať ústavnú sťažnosť jednak tým, že nevykonával svoju vrchnostenskú moc, a taktiež tým, že má postavenie právnickej osoby. Právna úprava v Slovenskej republike je neobvyklá tým, že štátnym orgánom zo zákona priznáva postavenie právnických osôb. Táto skutočnosť je pozostatkom socialistickej koncepcie organizácií v systéme nerozlišujúcim verejné a súkromné právo. Samotné postavenie právnickej osoby neoprávňuje orgán verejnej moci na podanie ústavnej sťažnosti. Orgán verejnej moci je vykonávateľom moci, je nositeľom kompetencií a len zo zotrvačnosti a z dôvodov hospodárskych má postavenie právnickej osoby. Ak je správny orgán žalovaný správnu žalobou, má pasívnu procesnoprávnu subjektivitu zo zákona, Občianskeho súdneho poriadku, a nie z titulu postavenia ako právnickej osoby.“

6.4 Uznesením sp. zn. II. ÚS 467/2017 z 24. júla 2017 bola odmietnutá sťažnosť súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Krutého, PhD. (ďalej len „súdny exekútor“), ako podaná zjavne neoprávnenou osobou. Súdny exekútor sa domáhal vyslovenia porušenia ústavných práv potom, ako okresný súd uznesením uložil súdnemu exekútorovi povinnosť úhrady súdneho poplatku za spracovanie hromadného podania. Ústavný súd k procesnej legitimácii súdneho exekútora pre podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom uviedol:

„Po prvé, ústavný súd už v minulosti opakovane pri sťažnostiach sťažovateľa, ktorými sa obracal na ústavný súd, judikoval, že súdny exekútor má pri výkone exekučnej

činnosti postavenie verejného činiteľa. Tento status mu priznáva Exekučný poriadok, ktorý v ustanovení § 2 ods. 1 ustanovuje, že exekútor je štátom určenou a splnomocnenou osobou na vykonávanie núteného výkonu exekučných titulov. Podľa ustanovenia § 5 Exekučného poriadku má exekútor pri výkone exekučnej činnosti, vykonávanie ktorej je výkonom verejnej moci, postavenie verejného činiteľa. Z uvedeného vyplýva, že právnou úpravou v Exekučnom poriadku preniesol štát časť výkonu svojej moci – špecificky moci súdnej, ktorej súčasťou je aj konanie vykonávacie – na súdnych exekútorov. Nimi sú síce fyzické osoby, avšak táto skutočnosť má význam len právne technicky či organizačne inštitucionálny. Z hľadiska funkcionálneho vykonávajú tieto osoby štátnu moc, resp. moc súdnu. Preto ak súdny exekútor vykonáva funkcie, ktoré by inak bol povinný vykonávať štát, resp. súd, je pri výkone zverenej štátnej moci povinný rešpektovať a dbať na základné práva tých osôb, vo vzťahu ku ktorým prenesenú štátnu moc vykonáva; rovnako tak pre tieto osoby musí platiť rovnaký štandard ochrany ich základných práv ako v konaní pred súdmi (rovnaké závery vo veciach sťažovateľa porovnaj v II. ÚS 314/2012, II. ÚS 402/2012, II. ÚS 33/2014, II. ÚS 34/2014, II. ÚS 241/2014, I. ÚS 478/2011, III. ÚS 151/2012, III. ÚS 211/2012, III. ÚS 363/2012)...

Z citovanej definície účastníkov exekučného konania vyplýva, že súdny exekútor je účastníkom konania len vtedy, ak exekučný súd rozhoduje o trovách exekúcie.

Z uvedeného vyplýva, že súdny exekútor nemá aktívnu legitimáciu na podanie sťažnosti ústavnému súdu proti rozhodnutiu, ktorým exekučný súd rozhodol v rámci rozhodovania o vydaní poverenia na vykonanie exekúcie o uložení povinnosti uhradiť súdny poplatok za spracovanie hromadného podania podaného súdnym exekútorom. V takomto prípade súdny exekútor ako súčasť súdnej moci nie je nositeľom žiadnych základných práv, a to ani v záujme ochrany účastníka exekučného konania (oprávneného).“

7. Pokiaľ ide potom o procesnú legitimáciu sťažovateľa, v prejednávanej veci ústavný súd konštatuje, že v danom konkrétnom prípade nie je sťažovateľ spôsobilý byť nositeľom označených základných práv a slobôd, pretože nevystupuje v rovnom postavení s druhým účastníkom konania a ako účastník konania vykonáva verejnú moc.

7.1 Podľa § 13 ods. 1 zákona č. 575/2001 Z. z. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre súdy a väzenstvo.

Podľa § 120 ods. 2 písm. a) zákona o sudcoch a prísediacich návrh na začatie disciplinárneho konania je oprávnený podať minister (spravodlivosti, pozn.).

7.2 Ústavný súd uvádza, že sťažovateľ (resp. jeho čelný predstaviteľ – minister – ktorý ho riadi a zodpovedá za jeho činnosť) má pri výkone disciplinárnej právomoci spočívajúcej v legitímácii na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania proti sudcovi postavenie orgánu verejnej moci a koná z pozície nie súkromnej osoby v súkromnoprávnom spore, ale ako štátny orgán vykonávajúci svoje kompetencie a právomoci v rámci štátnej správy pre súdy. Tento status mu priznáva zákon o sudcoch a prísediacich a zákon č. 575/2001 Z. z., v zmysle ktorých je sťažovateľ (resp. jeho minister) štátom určenou osobou (štátnym orgánom) na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania proti sudcovi.

7.3 Sťažovateľ podľa jeho slov v namietanom konaní nemal (a všeobecne v konaniach vedených pred disciplinárnym senátom nemá) postavenie orgánu verejnej moci rozhodujúceho o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach dotknutej osoby, teda sudcu, proti ktorému podal návrh na začatie disciplinárneho konania, ale je len procesnou stranou v konaní, v právach a povinnostiach rovnou s dotknutým sudcom. Ústavný súd nezdieľa rovnaký právny názor ako sťažovateľ. Podľa názoru ústavného súdu návrh na začatie disciplinárneho konania proti sudcovi a následné konanie pred disciplinárnym senátom súvisí s postavením sťažovateľa ako nositeľa moci, aj keď pred disciplinárnym senátom túto moc vrchnostensky nevykonáva, a preto aj jeho procesné práva (ako procesnej strany) sú prepojené a neoddeliteľné od jeho mocenského postavenia a jeho právomocí ústredného orgánu štátnej správy pre súdy, a ich porušenie nemôže byť teda namietané cez ústavnú sťažnosť.

7.4 Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ nemá aktívnu legitímáciu na podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu proti rozhodnutiu vydanému v disciplinárnom konaní

pred disciplinárnym senátom rozhodujúcim na základe návrhu sťažovateľa (jeho ministra) o disciplinárnej zodpovednosti sudcu. V takomto prípade sťažovateľ (jeho minister) ako navrhovateľ a ako ústredný orgán štátnej správy pre súdy nie je nositeľom žiadnych základných práv a slobôd. Uvedené sa týka aj odvolacieho konania pred odvolacím disciplinárnym senátom.

7.5 Na tomto základe bol ústavný súd nútený odmietnuť ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu